

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opera S. Matris Teresae De Iesu Carmelitarum Discalceatorum et Discalceatarum Fundatricis

In duas partes distincta

Teresa <de Jesús>

Coloniae Agrippinae, Anno MDCXXVI [erschienen] M.DC.XXVII.

§. 2. Primum Testimonium Virorum Gravium Et Doctorum, qui S. M. Teresæ
de Iesu spiritum approbarunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37974

doctrina tum vitæ sanctimonia illustrissimi, qui eadem qua sancta hæc Virgo ætate florere, hunc assumere laborem, non dubitarunt, qui vna manu lapidem lydium sacræ inquam scripturæ regulas, alia vero sanctorum virorum ac patrum doctrinam præferentes, vitam reuelationes & spiritum illius examinarunt & expenderunt: in omnibus porro illam hæc regulis & doctrinæ mirè conformem & correspondentem viderunt, vt iam iam ex illorum testimonijs & dictis erit videre. Quæ autem ipse hic producam non ex incertis & dubijs quibusdam relationibus, sed authenticis ac probatis informationibus, quæ, quò sancta Mater in Catalogum Sanctorum referrentur, sint factæ, deprompta & petita sunt; hinc etiam penè omnes quos hic adfero, testimonium suum iureiurando confirmant.

§. I.

PRIMUM TESTIMONIUM VIROVUM GRAVIUM ET DOCTORUM, QUI S. M. TERESA DE IESU SPIRITUM APPROBARUNT.

VT ergo de veneratione & æstimatione; simul & de magna deuotione, quam erga Sanctam hanc tum viuentem tum mortuam vni habuere, aliquid dicam, exordium ducam ab his qui cum ea in vita conuersati sunt, eam cognouerunt, ac spiritum illius examinarunt, approbarunt, & talem fuisse censuerunt, qualem eum illa iam mortua omnes confitentur & agnoscunt. Quod autem sancta Mater ex vna parte tam esset humilis, vt sese indignam reputaret, vt Dominus sui vllatenus recordaretur; ex alia autem, tot & tam singulares à Deo gratias ac fauores reciperet, vt norunt omnes, & in vitæ illius historia pluribus referunt; tamen ne fortè sua ob peccata) quæ ipsa, vt pote verò humilis, identidem plangebat, tamquam si enormissima & grauissima flagitia fuissent) ei dæmon forsitan illuderet, quieta non erat, nec, quamuis tot sibi Dominus gratias conferret, secura. hinc identidem cum suis Confessarijs hæc super se conferebat: vnde etiam illos & doctissimos, & grauissimos semper habere satagebat, & quærebat; quin & illorum iussu & præscriptione, cum alijs eius notæ viris, & in Hispania tum temporis & auctoritate ac doctrina celeberrimis tractabat ac communicabat. Insignem porro ad hoc faciendum occasionem & commoditatem S. Mater habebat, quod per Hispaniam propè vniuersam, dum ad noua Monasteria monialium fundanda, eorumque iam fundatorum directionem & gubernationem abiret, profecta sit. In quo sanè diuinam prouidentiam licet admirari & notare, vt nimirum, cum illius viuentis spiritus sanctimonia à tã multis esset approbatus, ipsa iam mortua ab omnibus soleteretur & suspiceretur: & vt hæc, quæ quoniam tã admirabilia & rara sunt.

S.

Theresia

Opera

N. V.

156

sunt, aliquem forsitan remorari possent, tantorum & tam multorum testimonio iam comprobata, & constabilita communem omnium opinionem post se traherent.

Initium ducamus à viris literatis & doctis, hi quippe sunt, qui maiore cum rigore & exactius Sacrae scripturae regulas, & sanctorum Patrum doctrinam examinant, quique non sine prudentia, in hisce credendis & approbandis, ut plurimum esse solent tardiores, quam illi, qui solius pietatis oculo eadem considerant. Quos ergo viros doctos S. Mater dum viueret, consuluit & quibuscum tractauit, sunt hisce sequentes.

Agnem ducat R. P. F. & Magister DOMINICVS BANNESIENSIS primarius facultatis Theologicae Cathedricus ac professor in Vniuersitate Salmanticensi Iubilarius (ut vocant) & rude donatus (hoc namque ad magnam illius doctrinam testandam & colligendam satis est, ut taceam eius summam rerum ad spiritum spectantium, quae per tot annos sibi collegerat, experientiam) hic ad multos annos S. Matri à confessionibus fuit, & iam inde penè à conuersionis illius initio, ad vitam usque finem, quatuor nimirum ac viginti circiter annorum spatio, cum ea egit ac communicauit. Quinimodò, quascumque S. Matri occurrebant, difficultates, etiam absens, cum illo communicabat, atque ex illius directione ac nutu tota semper pendebat. Ipse quoque vicissim S. Matrem tanti fecit, tamque de ipsius sanctitate bonam opinionem concepit, ut, cum in illius exequiis in Salmantino Discalceatarum monialium cenobio concionem haberet, illam S. Catharinae Senensis in sanctimonia, æqualem; in scriptis verò & doctrina ea superiorem esse aperte confiteri non dubitauit. Ut porro melius tam grauis ac docti viri opinio ac sententia intelligatur, ipsiusmet testimonium, quod, dum de illa in sanctos referenda ageretur, ipse de eadem tulit, hic visum est verbotenus adscribere: *Nemo, inquit, melius quam ego, scire potest particulares fauores & gratias, quas Matri Teresa de Iesu Dominus contulit: ad multos enim annos eius confessionem excepi, eamque tum in confessione, tum extra illam, sepius examinaui, variisque eam modis explorauit, ac periculum feci, semper me erga illam valde asperum & rigidum praebens: quo autem illam magis humiliabam & despiciebam, eo magis ipsa ad meum consiliū amplectendum animabatur, ita se securius tutiusque incedere existimans. Et inferius paulò, particularibus fauoribus & gratijs, quas Dominus ei contulit, loquens, Hac, ait, in parte tam multa occurrunt particularitates, ut, nisi nouus de his conscribatur liber, per ordinarij testimonij viam dici ea nequeant. Et forsitan ego, si necesse id erit, aliquem de ea re tractatum conficiam, è quo intelligatur & constet, quam secura ac tuta Mater Teresa de Iesu inceserit via. Longè secus, ac spiritus quidam deceptores & illusoris, qui hisce nostris temporibus apparere ac detecti sunt.* Et post

post alia multa, adiungit: *Toto illo tempore, quo cum ipsa egi (egi autem multis annis) namquam in ea aliquid vidi, quod viri uti contrarium foret; sed maiorem modum simplicitatem & humilitatem, quam in vlla alia persona obseruavi. In omni autem virtutis, naturalis aequè ac supernaturalis, exercitio singularissimum omnibus cum ipsa agentibus erat exemplar. Illius porro oratio & mortificatio rarum quid erat, vnde ea restari, ac referre poterunt, quot quot particularius cum ipsa egerunt. Illius autem sinceritate & humilitate nullam se vniquam in quoquam maiorem obseruasse asseruerat; atque idem penè de omnibus alijs eius virtutibus fert testimonium. Præter hæc alia multa de hac sancta eiusque libris, quos ipse, antequam in lucem emitterentur, sanctæ Inquisitionis insu examinavit & approbavit, adfert elogia. Paucis illis verbis plura de ea dicit, quam cuiquam videatur: cum ait quodam opus esse libro, in quo particulares, quos Dominus sanctæ huic Virgini impertitus est, fauores & gratiæ conscriberentur: quam scribendi operam ipsemet quàm libentissimè subiisset, si occupationes, quæ non vulgares fuere, ei ad hoc opportunitatem & locum dedissent.*

Antequam verò Ordine gloriosi Patris S. Dominici egrediar, alios ex eodem hic viros adducam, quorum testimonium auctoritate ac fide dignissimū est, & omni exceptione maius. Atque imprimis R. P. F. Magistrū **BARTHOLOMÆVM DE METINA**, Primum Academiae Salmanticensis Cathedraicum: qui cum tam multa, tamque extraordinaria de S. Matre aliorum ex sermone inaudisset, parui ea faciebat, neque fidem iis adiungere poterat; imò satis sinistrè de ea sentiebat, ob ea quæ hoc in casu de alijs audiuerat. Cum ergo Teresa Salmanticam, monasterij sui fundandi causa, venisset, omnimodis curavit cum magno hoc viro conferre; semper namque eos quaerebat viros, quibus ipsius spiritus usque ad eò non placebat, & qui maiores illius occasione ei mouere difficultates poterant, ab illis melius eum credens excutiendum & exanimandum, quàm ab illis qui ad ipsi credendum facillimè inducebantur. Illum ergo adiit, & postquam generalem apud eum confessionem instituit, suæ orationis, & viæ quam insistebat, ei rationem reddidit, simul & quidquid de vita sua ipsa conscripserat, legendum & examinandum tradidit. Vnde ipse non minus confusus mansit, quam certus iam & securus, spiritum Deieffe, qui in sancta illa anima vivebat, præsidebat, eamque tam insolitijs & extraordinarijs fauoribus visitabat. Et ipse de numero fuit illorū, qui Beatam Matrem maximè securam esse iusserunt; atque ex eo tempore insignis illius amicus, commendator & fautor factus est, adhæc dicere non est veritus, quòd nullus ea in terra ac mundo sanctior esset.

S. Matris Teresæ Opera.

R. P. F.

S.
Theresia

Opera

N. V.
156

R. P. F. IOANNES DELAS CUEVAS, qui in illustri Dominicanorum Ordine Prouincialem egit, ac deinde ad Abulensem est Episcopatum euectus, familiarissimè ac particulari quodam modo S. Matrem cognouit; ipsa quoque vicissim, eidem quo solebat tenore, sinceritate & candore cum ipso de spiritu & modo suo orandi egit, simul quoque vniuersæ vitæ rationem ei reddidit, qui mox facile percepit, quàm insignes Deus opt. max. in anima illa thesauros recondidisset, vnde etiam exinde mirificè eam coluit, & amicitiam cum ipsa seruauit. Atque in informatione, quæ de illius relatione in Diuos facta est, ait, illam se vt insigniter sanctam, & summarum virtutum cultricem habere.

Idem quoque testatur ac de ea pronuntiat R. P. F. MAGISTER Didacus de Chaves, PHILIPPI SECUNDI Hispaniarum Regis Confessarius, qui, cum Priorem in Monasterio S. Thomæ Abulæ ageret, cum eadem egit & communicauit.

R. P. F. IOANNES GVTIERRIVS Regi eidem à Concionibus, & F. FERDINANDVS CASTILLIVS (cuius, quam de suo ordine composuit, historia eruditionem, doctrinam, & spiritum satis prodit) ipsam quoque examinarunt & ipsius spiritu in approbarunt.

Magis verò in particulari P. F. Magister Garcias de Toledo, Generalis Indiarum commissarius. hic enim magna cum particularitate cum illa egit, & satis longo tempore cum eadem contulic; hic quoque ipsam vitam suam scripto iussit committere, & ipse fuit is, ad quem epistola illa, quæ in eiusdem fine legitur, scripta est.

R. P. F. MAGISTER PETRVS FERNANDIVS (quem Philippus secundus Hispaniarum Rex nouæ Discalceatorum reformationis Visitorem & protectorem esse voluit, vt eam suo is in exordio tueretur & propugnaret) summæ vir doctrinæ, magni spiritus & austeritatis, aliquot annis sanctam Matrem cognouit, & cum ipsa tractauit; illius quippe Prælati & Confessarij vicem functus est, cumque eam initio magno cum timore & cautela tractare cepisset, postea tamen, quemadmodum & cæteri omnes, manus dedit & cessit; ipsiq; exin suis in foundationibus magno fuit adiumento, quin & dicere non est veritus, Teresam de Iesu eiusque Moniales mundo re ipsa declarasse, fieri posse ac possibile esse, vt & mulieres perfectionem sequantur Euangelicam: quasi diceret, illam magno suo spiritu ac talento facile practicabile & visitatum reddidisse, quod hominibus tam videbatur arduum ac difficile.

Non minus de Sanctæ Matris sanctitate ac spiritu alius eiusdem Ord-

Ordinis Prouincialis dubitauit, F IOANNES SALINAS dictus; qui & P. M. Dominicum Bannesium (vbi suo is testimonio affirmat) commouit, ne plus æquo mulierum virtuti consideret aut crederet: quin imò malè eum habebat, quòd ille de S. Matris Teresa de Iesu rebus tam eximie & præclare sentiret. cui Dominicus respondit, illam prius alloqueretur & tractaret, quàm aliquod de ea iudicium ferret. Contigit porro, illum Toletum, vbi tum S. Mater agebat, concionum habendarum gratia mitti, vnde eam toto quadragesimali tempore examinauit, diuersaque eiusdem pericula fecit, quem illius mox sanctitas & virtus ita rapuit & affecit, vt, quamuis ob multa negotia perexiguum ei esset tempus, quotidie tamen ad eius confessionem excipiendam abiret. Interroganti eum deinde Magistro Banneseo, quid ei de Teresa de Iesu visum esset; respondit, *Decepisti me dicens mulierem esse; reuera non est mulier, sed vir virilis, & quidem de maxime barbatis.* quo loquendi modo heroicam ac magnam ipsius virtutem, sanctitatem & valorem declarauit.

R. P. F. Magister DIDACVS DE YANGVES per octo annos S. Matris Teresæ confessiones excepit, vir eiusdem ordinis cum primis grauis, & eruditus vt pauci. hic illam confessus est magni spiritus mulierem fuisse, maximisque dotatam virtutibus; quin & particulares aliquot reuelationes, quas à Domino S. Mater accepit refert, & suo in testimonio multas alias sanctitate S. Matris dignas, laudes & excellentias congerit.

Idem quod isti Patres tam graues & docti, sensere de eadem alij plurimi ex eodem Ordine Magistri, Præsentati, Regentes, & Lectores. Atque in primis R. P. F. PETRVS YVANNESIVS (qui postea Collegij S. Gregorij Vallisolerani Regens & Rector fuit) ei suis in principiis sexennio à confessionibus fuit; & particularem quemdam, in vndecim capita distinctum, tractatum composuit, in quo per multas regulas, & documenta, è sacra scriptura ac sanctis Patribus, ad spiritus dignoscendos colligit & profert; quas omnes cum in spiritu S. Matris locum habere videat, dubitare se non posse ait, quin à Deo is sit. Non abs re verò futurum mihi videtur, quidquid vir ille tam doctus hac de re illo in Tractatu prodidit, hoc loco referre, quantum videlicet prologi huius breuitas permittit: *Omnia, inquit, illius colloquia: epistolæ, & quidquid demùm agebat, plena vidi humilitatis, vt potè qua summopere desiderabat, vt omnia sua errata, defectus, & miseria nemo nõ videret, nosset, ac de ipsa loqueretur, nec nõ ægerimè ferret, quòd quis eam vt bonam ac sanctam haberet. Cum verò Dei gratia iam crescere & crebriores in ea fieri inciperent, mors quaedam illi videbatur, quòd quis aliquid ex his intelligeret, ne propterea ipsam vt bonam haberet. Et postquam*

S.

Theresia

Opera

N. VII

156

iam ad particularia quædam descendisset, addit: Denique humilitas eius in-
 credibilis est, uti restantur, qui frequentius cum ea conuersantur. Et inferias pau-
 lo adiungit: Ad oculum patere & manifestum esse dico, Deum mulieri huic facere
 & adesse, & quidquid ad illius sanctitatem testandam persuadendamque dicere pos-
 sumus, verissimum esse. Conuentum S. Iosephi per expressam Dei reuelationem funda-
 uit, & que in eodem viget sanctitas, euidentis rei huius dat testimonium. Monialis hu-
 ius conscientia puritas tam est singularis, ut tum nos qui eius confessionem excipimus,
 cum ea que tractamus, tum omnes eius sodales in admirationem ac stuporem capiat.
 Dicere namque possumus, quidquid illa cogitat & tractat, Deum esse; omniaque ad
 Dei honorem & obsequium, & spiritualem animarum profectum dirigi. Atque hac ra-
 tione fundauit domunculam illam S. Iosephi, in omni quacumque hic in terra in mu-
 licibus ac viris haberi potest, perfectione eam instruens. Si vero de magno spiritu fru-
 ctu, quem quot quot cum hac Dei ancilla agunt, e conuersatione eiusdem colligunt, lo-
 qui velimus, finem non habebit narratio: magna quippe Dei sunt mirabilia que hoc in
 genere sunt. De meipso nihil dicere volo, quod cum ipse ob peccata & demerita mea
 promeritus non sim; tamen si meipsum experientia norim, Dominum, ex quo tempore
 cum illa conuersari cœpi, in multis mihi rebus singulari quodam modo adfuisse, quas
 ipse ad oculum perspiciebam, non sine particulari Dei auxilio & concursu fieri. Quare
 non magis possum eam ut sanctam non habere, quam dicere possum me illam non nos-
 se. Multa mihi aperuit, que solus Deus nosse poterat, quod essent res future, & que ad in-
 teriora & profectum spiritus spectabant, queque mihi videbantur impossibiles. Quas
 tamen quam verissima fuisse deprehendi. Et paulo inferius profectitur: Quid-
 quid sancta huic reuelatum est, non nisi in magnos & illustres spirituales effectus, sum-
 mam afflictorum consolationem, & singulare in diuino amore profectum tendit. Plus
 a quo prolixum foret, quicquid ei reuelatum est, narrare velle. Omnes quicumque haberi A-
 bula poterat, aut illic pertransibant, viros doctos consuluit, & cum his suis de rebus con-
 tult. Atque inter ceteros, sanctum quemdam hominem ex Ordine D. Francisci, quem
 ipse noui, F. PETRUM DE ALCANTARA dictum, singularis virum orationis &
 penitentie, & in professione sua zeli. Sanctus hic, esto non adeo magnus, quæ eum excurrere
 Abula cogere, negotijs vigeretur, nihilominus a diuina Maiestate ed ut cœderet im-
 pulsus est, ad hanc ancillam suam consolantem, cum plurimos huius in rebus haberet aduer-
 sarios & contradictores, ille verò certam eam reddidit, ac credere iussit, Deum esse, nullumque
 illusionem subesse, ipsamque, quo ad modum quo Deum videbat, ac reuelationes, & diuinas quas
 habebat allocutiones, plane illustrauit, & secum fecit. Quod autem sanctus hic vir tantum
 illi tribueret ac deferret, particularemque, affectum & amicitia signa ei exhiberet, factum
 est ut omnes ei contradicere desinerent, atque exinde valde fuit quæta. Aded ut quot quot
 ei ante contradicbant & aduersabantur (erant autem plurimi) & quot quot hac de re
 consulti suere, aperitissime testentur & fateantur, spiritum hunc sine dubio a deo
 prouenire, nulla ut in hoc subesset illusio. Et tamen si initio plurimi ei quam ma-
 xime contradicere & eam inimicarent, iam tamen omnes eam ut insignem
 Dei au-

Dei ancillam habent, & quo possunt honore colunt & venerantur. Hæc & alia per-
mitta doctus ille vir in dicto illo tractatu scribit, & aperte testatur, si
omnia quæ de ipsa dicenda habet, dicere vellet, necesse sibi fore in-
gens volumen conscribere. Hæc ab eo relatio facta est sexennio post-
quam Sancta Mater magis intimè se Deo dare cepit: & hodierna æt-
atis die ipsiusmet Patris manu exarata, in Discalceatarum Monasterio
S. Iosephi Abulensi asseruatur. Porro misericè Sancta Mater illi viro
proffit: nam tamer si antea insignis Dei esset seruus, postquam tamen
cum ipsa egit, aliam vitæ rationem inijt & assumpsit, & in virum san-
ctum euasit. Huius Patris opera & medio, sancta Mater, de orationis &
vitæ suæ modo cum P. F. Magistro Mancio, Primario Salmanticae Ca-
thedrario communicauit: & idem eius de illa fuit iudicium, quod alio-
rum omnium, qui ipsam cognouere & tractarunt.

Illius quoque confessionem exegit, & spiritum probauit R. V. F.
VINCENTIUS BARONIUS, officij S. Inquisitionis consultor, & vir egre-
giè doctus, qui illi Tolerti agenti, ad selquiannu, in confessione & vitæ
directione operam dedit. quod illæ obsequium sibi impensum egregiè
et repperdit: illius namque orationibus factum est, vt ad magnis vitæ
perfectionem peruenerit.

R. P. F. PRÆSENTATUS PHILIPPUS MENESIUS, in collegio S. Gregorij Val-
lisoleto Theologiae Lector, cum tam multa de Sancta Matre dici in-
audisset, Vallisoleto Abulâ venit, visurus annò cacadæmon ei illuderet,
vt illa aut ab illusione liberaret, & meliora edoceret, aut, si recta via in-
cederet, illam, si quando alios de ea alloquentes audiret, rueretur. Hanc
ergo cum audisset, non potuit non quàm honorifice de ea loqui.

Confessa quoque est & contulit eam alio Præsentato, cui nomen
LYNAR, & in Monasterio S. Thomæ Abulensi Priorem agebat. Qui om-
nes eius spiritû & virtutes explorarunt, approbarunt, & laudibus ex-
tulèrunt: tantus namq; ab ea splendor ac flamma semicabat, vt, tamer si
tam singularia & extraordinaria ipsa haberet, vt nemini non timorem
incurteret, nemo tamen, qui eam alloqueretur, & cum ipsa conuersaretur,
de summa illius sanctitate, & quin omnes illi fauores & gratiæ exi-
miae à Deo prouenirent, posset dubitare.

Non minus verò cum Patribus Societatis Iesu S. Mater, quàm cum
Dominicanis contulit. Quòd enim in duabus illis Religionibus tan-
tam doctrinam, nec non tantum orationis ac virtutum usum vigere
cerneret, nullatenus sibi errare posse videbatur aut illudi, si illorum vi-
rorum doctrina, consilij, & monitis niteretur.

In primis verò Sanctæ Matris Teresæ de Iesu sanctimoniam diuul-
gat & celebrat, doctissimus Pater & Doctor, FRANCISCUS DE RIBE-
RA qui

S.
Theresia

Opera

N. V.

156

RA, qui cum magno omnium plausu in duodecim Prophetas Minores S. Pauli ad Hebræos epistolam, & Apocalypsim S. Ioannis, commentarium edidit, eumque alijs magni momenti rebus occuparetur, tanto tamen deuotionis affectu, & æstimatione erga admirabilem S. Martis Teresæ de Iesu sanctimoniam & virtutes motus est, vt, nullo alio certè sibi scopo præfixo, quam vnica diuina gloria, vtque tanta sanctitas illius in Ecclesiâ innotesceret, & vt ob particulares quædam gratias quas eius intercessione & medio à Domino ipse receperat, gratum illi se exhiberet, (vti ipsemet faretur) iam senior & annis grauis, de illius vita & miraculis integram libram conscripserit. In quo licet tam alta & heroica de sancta hac virgine referat, semper tamen paucior quàm rei dignitas exigat dicere, eo que infra eius dignitatem se loqui exultimat. Vt verò maior scripto illius accedat auctoritas, tamenti ipsa scribentis auctoritas per se sufficeret, quòd magna vir sit religionis, & virtutum plurimum; ipse in testimonio, q̄ in informatione quæ de eius canonizatione facta est, dat, sub iurifurandi sacramento cõfirmat, quidquid à se libro illo descriptum est, verissimum esse. Quin imò quæcumque scripsit, seriò & accuratè inquisiuit, omniaque quam potuit fidelissimè scripto commisit: vt vnicum hoc eius testimonium, ad tam singulari & admirabili virtuti fidem adiungendam sufficiat.

Sanctam quoque Matrem satis diu cognouit, explorauit, & examinauit illustris ex eadem Societate Doctor P. HENRICVS HENRIQEZ, eruditione & doctrina præstans, qui præclaros quosdam in Theologia Morali posteritati libros reliquit, multiplici scientia refertissimos. Huic alias magnum infedit desiderium vitam & reuelationes huius sanctæ examinandi, vti ipsemet in testimonio, quod in informatione Salmanticæ circa eius canonizationem instituta dedit, ingenitè confiteretur. Cum enim Hispali S. Martis, cum eò foundationis instituendæ causa ipsa profecta esset, & ibidem anno integro moraretur, ac magnis multorum exagitaretur afflictionibus, confessiones toto illo tempore exciperet, eam satis per otium (vti ipsemet refert) præsentè RODERICO ALVARIO, eiusdem Societatis Sacerdote, viro sexagenario, magnique spiritus, & rerum experientiæ, qui que tunc quidem sibi persuadere non poterat, tantas Dominum in sanctâ Matrem virtutes & gratias contulisse, examinauit. Rodericum, vt dubitaret, mouebat partim ipsa gratiarum magnitudo & singularitas, partim magna quam habebat ipse, multarum deceptionum & illusionum diabolicarum, quas in multis, ijsque notabilibus & quæ vt valde spirituales habitæ erant, personis sæpius iam reipsa compererat, experientia. vnde etiam tractatum quemdam conscripserat, in quem multos casus particulares, & varias spirituum discretionem edocentes

et res regulas retulerat, & in quo primarium eius interitum erat ostendere, ut plurimum magnas hac in parte diaboli fraudes & illusiones, ac praesertim in mulieribus, subesse. Quocirca duo illi Patres pariter S. Matrem inducere (quod ita Superior eius tum mandasset) ut quidquid sibi hac in parte contigisset, scripto committeret, ei, ut se in illo ratificaret, ac iustificaret, iubentes, eam examinantes, & alias rogata denuo rogantes, eaque scripta velut commentantes & enucleantes, omnesque illius libros, verba, & scripta accuratissime perfringentes, quam postquam toties & tam studiose singillatimque examinassent, mirifice ac per omnia eis placuit, & singularem eius humilitatem, charitatem, & admirabilem orandi modum, magnamque discretionem; & rerum spiritualium experientiam ad oculos perspexere. itaque tandem supernuacuum illum & formidinem, quem haecenus habuerant, penitus deposuere. Omnia haec, expressa sunt P. Henriquez verba, qui excerptum suum sermonem sic prosequitur. *Habuit Mater admirabile donum in omnibus orationis gradibus, quos Sancti doctores tradunt. Unde etiam Patres Franciscus de Borgia, Societatis Iesu Generalis, & Antonius Araozius eiusdem Ordinis Confessarius, postquam cum ea egissent, eiusque spiritum examinassent, eum singulari & admirabili quodam cum elogio approbarunt, dicentes, quod, tamen si in multis alijs personis multas eadem demonis illusiones experimento vidissent, quo ad res tamen S. Matris Teresa de Iesu plane certi & securi essent, eaque non aliter quam à liberali Domini manu data & profecta amplitererunt. Atque hoc esse, quod ipse nouit, nec non alia multa ad eius perfectionem, vitam sanctam, & eminentem orationis genus spectantia. Quo, inquit, intellexi, & saepius referentes audiui P. Gasparem de Salazar, & P. Balthasarem Aluarium, Societatis Iesu Sacerdotes, qui multis cum ipsa amnis communicarunt. Et siquidem opus foret, multas referre possem reuelationes, & quidem approbatas, quas S. Mater Teresa de Iesu insignis, & simplicissimum aliorum plurimorum cum profectu habuit, quae non sunt in librum, quem de vita illius quam accuratissime & fidelissime Pater & Doctor Franciscus de Ribera scripsit, relata. Et hanc materiam prosequens, paulò inferius haec addit: Reperi in ipsa magnam & admirabilem quandam prudentiam, simul tamen & Christianam quandam simplicitatem; animum generosum eumque excellenti humilitate succinctum, ad haec simplicem in rebus difficillimis erga superiores obedientiam. In actibus charitatis aliarumque virtutum mirè splendebat & ipsa, & eos quibus se urgebat ad similes virtutum actus inflammabat & emouebat. Praeterea Morificationem, & vitam austeritatem cum primis sectabatur, ad hoc pergratum illerat, quod superiores & Confessarij grauius, laboriosa, sensualitatisque displicentia ei iniungerent. Quin imò in multis persecutionibus quas passa est (vixit illa quam passa est Hispani) animum praeferebat inuincibilem virilem & constantem, magnam quoque atque admirabilem patientiam, & in Deo fiduciam. Conscientiam*

S.

Theresia

Opera

N. V.

186

scientiam ab omni vitio & imperfectione purissimam conseruabat, magna quadam cum animi pace & quiete coniunctam, quam ei Dominus concedebat. Quam imo, cum ex ipsa, tum è Patre Martino Gutierrezio Rectore Societatis Iesu Salmantica didici, dono prophetia illam à Deo donatam fuisse.

Pater **ÆGIDIUS GONSALVIVS**, Castellanae Prouinciæ Prouincialis & uisitor, Societatis Iesu, magnique in ea nominis, multisque virtutum ornamentis conspicuus, duodecim & amplius annis S. Matris Teresæ de Iesu confessionem excepit, familiariterq; cum eadem tractauit, cui ipsa vicissim res ad spiritum spectantes, reuelationes & visiones, quas suum in librum retulit, aperuit, & tandem de eius sanctitate testimonium ferens sic loquitur. Fuit Mater Teresæ de Iesu magni spiritus mulier, & cum Domino Iesu Christo familiariter admodum est conuersata: in qua sublimissimam & altissimam quamdam orationem, continuam cum Domino presentiam simul & magnam quamdam erga ea qua humilitatis sunt p'opensionem aduerit: itaque per multas fuere visiones & reuelationes quas à Domino accepit. Et post paulò: Perspexi, maximis illam virtutibus dotatam fuisse, atque imprimis spe quadam singulari: numquam enim eam de re vlla quam aggrediebatur & executioni mandare volebat, anxiam aut dubitantem vidi. Semper enim in Deo confidebat, idque per media quibus numquam ea ad exitum deducenda putabatur, maximasque difficultates perfringendo, quidquid perficere decreuerat, exitum sortiebatur.

Addam his alia id genus testimonia. Vnum est alterius cuiusdam P. Prouincialis, eiusdem ordinis, non minus prudentis, & docti, quam fuit superior ille, Patris inquam **BARTHOLOMÆI PERESII** qui plusquam decennio cum S. Matre communicauit, itaque de eadem testatur. Mater Teresæ de Iesu magni spiritus & orationis mulier fuit: quotiescumque enim cum illa egi, semper eam de rebus spiritualibus magno cum spiritu, Zeloque religionis, & animarum bono loquentem audire, è quo colligere est, illam Dominum suum in memoria quam presentissimum habuisse. De eo autem tanto loquebatur cum seruire & sensu, vt vere se summo Dei ac proximi amore esset: ostenderet, vt, quoties cum ipsa agebam, ipsamque loquentem audiebam, ita edificatus manerem, & ad Deo seruendum animatus, vt non sine ratione & tum mihi visum sit, & modo etiam videatur, illam vt sanctam habendam ac suscipiendam esse. Atque idem fuisse audio iudicium omnium eorum qui cum ipsa agebant: nemini enim non mirum sanctitatis odorem afflabat. Multi viri doctrine, spiritu & vita sanctitate conspicui illius spiritum approbarunt. Et quacumque sanctam Matrem ipse tractantem negotia vidi, tanta eadem luce & cognitione ab illa notari tractari, vt magnam illam rerum notitiam & facilitatem effectum quemdam esse censerem continua illius communicationis & orationis, quam cum Domino habebat. Quod & ab alijs qui eandem explorarunt, ponderari & notari obseruauit. Et infra: B conuersatione & communicatione, quam cum Sancta Matre habui, cognoui eo quidem modo quo cognosci potest, eam in gradu heroico

fide, spe,

fide spe, caritate dotata fuisse, & in particulari ingenti quodam Dei & illius gloria & salute animarum amore, nec non virili quadam constantia ac generositate, in his quæ ad Dominum nostrum Iesum Christum obsequia spectabant, iam captis, prosequendum, nullasque perfectiones aut hominum obloquia curaret. Speciatim vero audiui quædam illius apud aliquos Religiosos, qui ipsam visitationis causa adierant, colloquia de ingenti fidei Zele, cuius potissimum intuitu sua monasteria fundare cepit, Perस्पexi quoque dictam Matrem omnigenis virtutibus, & quidem in summo perfectionis gradu, dotata fuisse. Hactenus illius verba.

Pater & Magister HIERONYMVS de RIPALDA, Societatis Iesu, cum Salmanticensis Collegij Rectorem ageret, ac prius cura Abulæ moraretur, quadriennij spatio Beatam Matrem Teresam de Iesu tractavit, eiusque confessiones excepit, qui quid de illius sanctitate sentiret, sic respondit: Mater Teresa de Iesu magni spiritus mulier fuit, sublimæque orationis genus habuit, cuius adminiculo, Dominus multa quæ ad suum obsequium spectabant, ipsi communicavit, quæ ipsa deum mecum diuersis temporibus contulit, atque inde magnâ de alta eius oratione, & ea quam ei Deus communicabat, lucè opinionem concepit. Egit illa cum doctissimis & gratissimis, quos tunc temporis hac provincia habuit, Societatis nostræ viris, ut scire Doctor Araozius Commissarius Patris Generalis, P. Lucretius Martinus Gutierrez, Collegij Salmantini Rector, P. Balthasar Aluarius, qui in Tolerantia huius provincie provincialatu decessit, & quo, omnium dictæ Societatis Religiosorum iudicio nullus erat in rebus spiritus tractandis, eisque cognoscendis versatior ac peritior, atque in deo rerum spiritualium præfectum propè semper agebat, ac prædicta Mater Teresa de Iesu sexennio toto confessarius fuit, qui etiam de illius spiritu & rebus cum P. Francisco de Borgia contulit Omnes porro illi, quos dixi, Patres ipsum M. Teresam de Iesu spiritum approbarunt & commendarunt. Et inferius paulo: Mater Teresa de Iesu insigni fide, spe & charitate dotata fuit: nominatim vero in ipsa exactâ & extraordinariam erga Confessarios suos obedientiam, in omnibus quæ ei mandabant, nec non singularem quamdam in Domino, aduersus omnigenas quæ occurrebant difficultates, fiduciam, quæ & insignem Dei & sui ipsius timorem, quod semper rebus suis diffideret ac timeret: quin etiam excellentem quamdam humilitatem, quæ sua & spiritum suum cum viris apprime doctis, & spiritualibus conferebat, deniq; exemplarem patientiam, quæ omnes, quæ sibi irrogabantur, iniurias, æquissimo animo perferbat, obseruauit.

Alius eiusdem Societatis Pater, cui nomen IOANNES AGUILA, qui sanctæ Matris confessarius fuit, eamque tractavit, idem penè dicit, & addit, se, præter ea quæ in sancta Matre perspexit, tres virtutes Theologicas in summo quodam gradu & maximo incremento notasse, & per lucem, illam, quam ei Dominus in oratione communicabat, summam quamdam fidei nostræ mysteriorum noticiam, & sacræ scripturæ intelligentiam in eadem obseruasse; esto enim indocta esset mulier, ta-

S. Matris Teresa Opera

f

men

S.

Theresia

Opera

N. V.

17

men multa eiusdem loca in sensu Catholico & certo, iuxta sanctorum doctorum spiritum & mentem intelligebat; deque Deo tam sublimiter & altè sentiebat, ut ad oculum pateret, quàm ipsa illi familiaris esset: atque inde meo iudicio, magna illa in rebus agendis & cunctis operationibus suis circumspectio & prudentia proveniebat.

Finem non inuenirem, si omnes Societatis Iesu, qui ipsam nouere, confessi sunt, & magna cum prudentia & cautela spiritum illius approbarunt, Patres recensere vellem. Inter quos non postremus fuit P. MARTINVS GVTIERRIVS, Salmantini Collegij Rector, vir doctus & concionator egregius, magniq; spiritus & orationis. Dein P. SALAZAR Rector collegij Conchenfis, qui, uti P. Henriquez suo in elogio prodidit, multa & præclara de S. Matris sanctitate retulit, cumque Abulæ Rectorem ageret, mirificè eam adiuuit, & fauorem præstitit. Tum verò P. SANTANDER Segobienfis Collegij Rector, necnon Doctor PAVLVS FERNANDIVS Inquisitionis Toletanæ assessor & Confessor, qui de ea dicere solebat. *Magna est Mater Teresa de IESV quoad*

** Est phras
hispana,
qua omni-
modam per-
fectionem
notans.*

* regulas infernas; multo verò maior quoad supernas. Cū omnibus hisce patribus, doctis æquè ac grauibus, occasione foundationum suarum, sancta Mater communicauit; qui omnes idem profus de eiusdem sanctitate, virtute & spiritu tulere iudicium.

Quin & alijs non paucis S. Mater confessa est, quorum nonnullorum, quid de ipsius perfectione & sanctitate fenserint, testimonia hic depromam.

Licentiatus GASPAR de VILLANOVA, multa vitæ eruditionis & Malagonensis opidi Vicarius, Sanctæ Matri, ibidem dum ageret, aliquot mensibus à Confessionibus foit, hocque de illa testimonium dat: *Mater Teresa, de IESV maximi spiritus fuit mulier, nec non excellentis cuiusdam cum Deo conuersationis, & que suis ipsius ac commodorum suorum oblita, in omnibus honorem Dei & gloriam quaesivit, adhuc fide, spe & charitate in heroico & sublimi quodam gradu dotata fuit. Humillima adhuc, & cum primis obediens, summaque castitatis, & in alijs virtutibus mirum in modum prouecta: omni enim tempore quo cum ipsa egi, illique à confessionibus sui, tantam vitæ puritatem prætulit, numquam ut aliquid tum opere, tum verbo in ipsa vidisse me meminerim, quod reprehensionem mereretur; sed non nisi omnia maxima adificationis & exempli: adeo quidem, ut inter eas raritates & singularia quæ Deus in terra habebat, ob quæ in ipsa ab hominibus glorificaretur, vnum mihi fuisse ipsa videatur.*

Magister CHRISTOPHORVS COLONIVS, Archiepiscopatus Valentini Visitator generalis, sæpè Sanctæ Matris Teresæ de Iesu confessiones

fectiones excepit, cum ipsa communicavit, & familiariter egit: atque in informatione quae Valentiae facta est, ait haec verba: Ego censeo Matrem Teresam de Iesu fuisse unam e maxime singularis spiritus mulieribus, quas unquam in terra vidi, esto cum alijs plurimis, varijs in vrribus & provincijs, tractauerim. Etenim orationis adminiculo praclarissima quaedam à Domino obtrinit. habuit autem imprimis viam spirituum notitiam & discretionem, qua fiebat, vt, tametsi cum varijs status & conditionis hominibus ageret, quoddam tamen vnus cuius spiritui quadrabat, eique conueniebat, & in status sui ordine ac discursu postea ei euenturum erat, apertissime detegeret & attingeret. Et infra: Excellentem habuit fidem, spem, caritatem; adeo quidem, nihil vt timeret, aut animum contraheret, quantumlibet ei omne humanum remedium & auxilium deesset; vnde etiam dicere solebat: Habeamus legem ei qui sine deo non potest legi. Si quis vel solam deorsum eam intuitus esset, respondere videatur ipsa interius ad ea qua mens scire desiderabat; adeo vt, si quod quis dubium habebat, eam necesse non esset interrogare, ipsam vt resolveret. Et addit deinde: Illius humilitas erat sincera & candida; cui similem in nulla pura creatura, quantumlibet ipse toto vita mea cursu tractaui, perspexi. vnde etiam omnem fauorem & laudem humanam, & quidquid huc spectare videbatur, fugiebat. Illius circumspectio casta & honesta tam erat magna, vt hoc ipsa à Domino consecuta donum videretur, vt, quotquot eam intuebantur, nesciam quam in ipsa honestatem afficeret, adeo vt impossibile videretur, aliquem in ordinato quodam in ipsam amore ferri. Omnes quos hactenus retuli, sanctae Matris Confessarij fuisse.

§. 3.

TESTIMONIUM VIRORUM SANCTORUM, QUI SANCTAE MATRIS vitam & libros iudicio suo approbarunt.

LIcet omnes, quos diximus hactenus, multarum virtutum & sanctitatis eximia viri sint; iam tamen referre & depromere volo eos, qui admirabili & nota sanctitate floruerunt, & quod horum de sancta matre fuit iudicium, paucis perstringere: qui enim ea quae Dei sunt, verè & de facto gustarunt & experti sunt, mediante dono sapientiae, magna cum certitudine de sensibus & effectibus, qui e spiritu diuino nati sunt, iudicant. Sicut is qui bonum habet gustum, & palatum vino delicatissimo iam assuetum, si, quis ei acetum, aut aliud crudum, vel factitium vinum porrigat, statim per gustus experientiam multo clariùs percipit vini differentiam, quam is qui solo visu, odore, vel gustum deprauatum habens, ipsum velle discernere. Multi ergo

f 3

viri

S.

Theresia

Opera

N. V.

186